

TRẦN LƯU THỊNH (CHỦ BIÊN)
NGUYỄN ĐỨC TẤN - NGUYỄN ANH HOÀNG

TÀI LIỆU ÔN THI VÀO LỚP 10

MÔN TOÁN

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

TRẦN LƯU THỊNH (CHỦ BIÊN)
NGUYỄN ĐỨC TẤN - NGUYỄN ANH HOÀNG

TÀI LIỆU ÔN THI VÀO LỚP 10 MÔN TOÁN

(Tái bản lần thứ năm, có chỉnh lý và bổ sung)

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

Lời nói đầu

Ñeà ñajp öng nhu caùi oñ taòp kien thöic chuan bì thi vao lòp 10 Trung hoïc phoi thöong cho hoïc sinh Trung hoïc cõ sôù hiên nay, chung toà phoi hüp voi Nhaøxuat bain Giaò duc tai TP. Hoà Chí Minh bién soán boå saich **Tai lieü oñ thi vao lòp 10**.

Boå saich goïm ba cuoïn, öng vôi ba moñ hoïc maø hoïc sinh phai thi, nhö sau :

- **Tai lieü oñ thi vao lòp 10 moñ Toàn;**
- **Tai lieü oñ thi vao lòp 10 moñ Ngöövan;**
- **Tai lieü oñ thi vao lòp 10 moñ Tiéng Anh.**

Ñat ñiem chung cuà boå saich nay laø caic taic gaiü heä thöong hoai nhöng kien thöic cõ bain nhat, cañ thiet nhat maø hoïc sinh cañ phai naém vöng. Beñ cañh ñoi caic taic gaiü chui yü hööng dañ oñ thi, phan loai van ñeà ñoòng thöi chui yü ñeà ren luyen kí naäng thöong qua giòi thieu van gaiü caic ñeà thi vao lòp 10, keä caic caic ñeà thi vao caic lòp chuyen nhöng naém gañ ñay van giòi thieu nhöng bai luyen taòp (dööi daeng nhöng ñeà thi thöi) coikem theo hööng dañ.

Rieèng cuoïn saich **Tai lieü oñ thi vao lòp 10 moñ Toàn** ñoöic chia thanh ba phan sau ñay :

Phan 1. Kien thöic trong tam

Phan 2. Caic daeng toän thööng gaþ

Phan 3. Caic ñeà toän luyen taòp.

Trong moi phan, caic taic gaiü trình bay moet cách suïc tích van chinh xaiç nhöng kien thöic cõ bain, cañ thiet veà ñai soá van Hinh hoïc ôi Trung hoïc cõ sôù phan loai van heä thöong thanh 9 daeng toän maø hoïc sinh thööng gaþ trong caic ñeà thi, caic kí thi vao lòp 10 nhöng naém gañ ñay, giüp hoïc sinh coikem naäng phan tích ñeà tìm cách gaiü moet bai toän tot nhat, ñoòng thöi cuïng coikem luyen kí naäng tö duy, suy luân, tính toän van hööng dañ cách trình bay khi lam moet bai thi. Hoïc sinh ñoöic lam quen voi caic ñeà thi vao lòp 10, keä caic nhöng ñeà thi vao trööng chuyen, lòp chuyen, nhöng ñeà thi

nay nêu cùi lòi giải chi tiết và nêu các trình bày nhô naip ain mìn thi. Các bài giải cũng biến soạn ra 20 nêu toàn (đoàn đăng các nêu thi thử) nêu giúp học sinh thời sốc mình. Nay là nêu bài toàn baim sait nói dung chöông trình, vòi tám, sait trong tám thi. Ngoài ra còn cùi nêu bài toàn hay, dung cho học sinh thi vào lớp chuyên và say meà moìn toàn. Tất cả 20 nêu toàn này nêu cùi hõiing dan giải. Vì theá tai lieü nay còn giúp cho học sinh tôi ôn luyện, tôi học rất tốt.

Hi vong cuon sach nay, cung voi hai cuon sach con lai cuu bo sach Tai lieü ôn thi vào lớp 10 sẽ giúp cho học sinh chuẩn bị thi vào lớp 10 một cách tốt nhất, hiệu quả nhất. Sach cùi theá nêu dung nhô tai lieü luyện thi vào lớp 10 cho giao viên và cho các bài phu huynh cùi con chuẩn bị thi vào lớp 10. Kính mong nêu sối giúp yì cuu nêu giải

Mời yì kiến nêuing giúp xin gói veà : Ban biến tap Toàn – Tin, Công ty CP Dịch vụ xuất bản giáo dục Gia Ninh, 231 Nguyễn Văn Cừ quan 5, TP. Hồ Chí Minh.

Trân trọng cảm ơn.

Các bài giải

Phần 1

KIẾN THỨC TRONG TÂM

A. NĂI SOÁ

I. CÂN BẤT HAI, CÂN BẤT BA

a) Các công thức biến đổi cân thức bất hai

$$1) \sqrt{A^2} = |A|$$

$$2) \sqrt{AB} = \sqrt{A}\sqrt{B} \quad (\text{với } A \geq 0 \text{ và } B \geq 0)$$

$$3) \sqrt{\frac{A}{B}} = \frac{\sqrt{A}}{\sqrt{B}} \quad (\text{với } A \geq 0 \text{ và } B > 0)$$

$$4) \sqrt{A^2B} = |A| \sqrt{B} \quad (\text{với } B \geq 0)$$

$$5) A\sqrt{B} = \sqrt{A^2B} \quad (\text{với } A \geq 0 \text{ và } B \geq 0)$$

$$A\sqrt{B} = -\sqrt{A^2B} \quad (\text{với } A < 0 \text{ và } B \geq 0)$$

$$6) \sqrt{\frac{A}{B}} = \frac{1}{|B|} \sqrt{AB} \quad (\text{với } AB \geq 0 \text{ và } B \neq 0)$$

$$7) \frac{A}{\sqrt{B}} = \frac{A\sqrt{B}}{B} \quad (\text{với } B > 0)$$

$$8) \frac{C}{\sqrt{A} \pm B} = \frac{C(\sqrt{A} \mp B)}{A - B^2} \quad (\text{với } A \geq 0 \text{ và } A \neq B^2)$$

$$9) \frac{C}{\sqrt{A} \pm \sqrt{B}} = \frac{C(\sqrt{A} \mp \sqrt{B})}{A - B} \quad (\text{với } A \geq 0, B \geq 0 \text{ và } A \neq B)$$

b) Cân bất ba

• Cân bất ba của một số là số x sao cho $x^3 = a$

• $+ A < B \Leftrightarrow \sqrt[3]{A} < \sqrt[3]{B}$

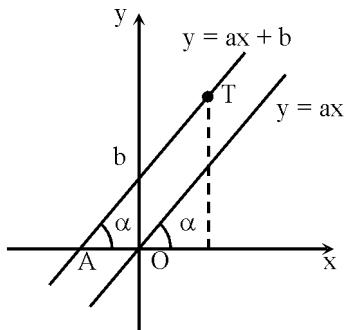
$$+ \sqrt[3]{A \cdot B} = \sqrt[3]{A} \cdot \sqrt[3]{B}$$

$$+ \sqrt[3]{\frac{A}{B}} = \frac{\sqrt[3]{A}}{\sqrt[3]{B}} \quad (B \neq 0)$$

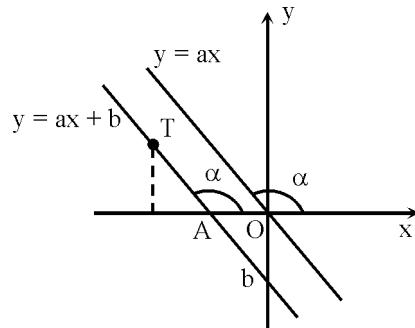
II. HÀM SỐ BẶC NHẤT

- 1) Nếu hai lối y phai thuộc vào hai lối thay đổi x sao cho với mỗi giá trị của x ta luôn xác định một giá trị töông ứng của y thì y nói goi là hàm số của x và x nói goi là biến số.
  - 2) Hàm số töông định cho bằng bằng hoặc bằng công thức.
  - 3) Nếu thì của hàm số $y = f(x)$ là tập hợp tất cả các điểm biểu diễn các cặp giá trị töông ứng $(x; f(x))$ trên mặt phẳng toai $\mathbb{O}xy$.
  - 4) Hàm số có dạng $y = ax + b$ với $a \neq 0$ nói goi là hàm số bậc nhất nói với biến số x.
  - 5) Hàm số bậc nhất $y = ax + b$ xác định với mỗi giá trị của x và có tính chất:
- Hàm số không biến trên $\mathbb{R}$ khi $a > 0$, nghịch biến trên $\mathbb{R}$ khi $a < 0$.
- 6) Giảc α tao bởi nöông thang $y = ax + b$ ($a \neq 0$) va truc Ox lao goi tao bởi tia Ax va tia AT, trong noi A la giao niem của nöông thang $y = ax + b$ với truc Ox, T la niem thuoc nöông thang $y = ax + b$ va coi tung nöaddöong.

$$a > 0$$

$$a < 0$$

- 7) a nói goi là hệ số góc của nöông thang $y = ax + b$ ($a \neq 0$).
  - 8) Với hai nöông thang $y = ax + b$ (d) và $y = a'x + b'$ (d'), trong đó a và a' khác 0, ta có:
- $a \neq a' \Leftrightarrow (d) \text{ và } (d') \text{ cắt nhau};$
- $a = a' \text{ và } b \neq b' \Leftrightarrow (d) \text{ và } (d') \text{ song song với nhau};$
- $a = a' \text{ và } b = b' \Leftrightarrow (d) \text{ và } (d') \text{ trùng nhau}.$

Chú ý: $a.a' = -1 \Leftrightarrow d \perp d'$.

III. Héaphöông trình bač nhât hai ań

- 1) Phöông trình bač nhât hai ań x và y coi daing $ax + by = c$, trong ñoia, a và b lai caic soá nai bieť vôi $a \neq 0$ hoac $b \neq 0$.
- 2) Phöông trình bač nhât hai ań $ax + by = c$ luon coi voi soá nghiem. Trong mat phaing toai ñoia tap nghiem cuia noia ñooi bieu dien boi ñooing thaing $ax + by = c$.
- 3) Giai heähai phöông trình bač nhât hai ań bang phöông phap thea:
  - a) Dung quy tać thea bien ñoi heäphöông trình ñai cho ñeä ñooi moć heäphöông trình moi, trong ñoia coi moć phöông trình moć ań.
  - b) Giai phöông trình moć ań vöa coi roi suy ra nghiem cuia heä ñai cho.
- 4) Giai heähai phöông trình bač nhât hai ań bang phöông phap cong ñai soá:
  - Nhan hai veá cuia moć phöông trình vôi moć soá thich hop (neu can) sao cho caic heä soá cuia cung moć ań naio ñoi trong hai phöông trình cuia heä lai bang nhau hoac ñoi nhau.
  - Ap dung quy tać cong ñai soá ñeä ñooi moć heäphöông trình moi, trong ñoia moć phöông trình coi heä soá cuia moć trong hai ań bang 0 (töc lai phöông trình moć ań).
  - Giai phöông trình moć ań vöa coi roi suy ra nghiem cuia heä ñai cho.
- 5) Giai bài toán bang cach lap heäphöông trình.

Böôc 1. Lap heäphöông trình :

- Choiñ hai ań vañat nieu kiem thich hop cho chuang.
- Bieu dien caic ñai loöing chöa bieť theo caic ań vañcaic ñai loöing ñai bieť.
- Lap hai phöông trình bieu thi moć quan heä gioia caic ñai loöing.

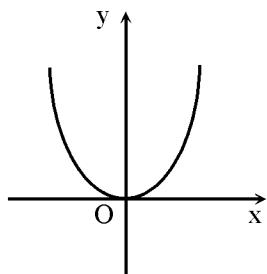
Böôc 2. Giai heähai phöông trình noi tren.

Böôc 3. Kiem tra xem trong caic nghiem cuia heäphöông trình, nghiem naio thich hop vôi bài toán vankei luän.

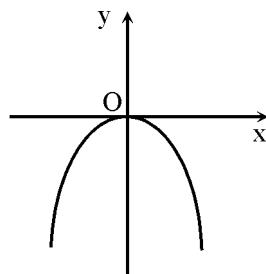
IV. H^m so^y = ax² (a ≠ 0). Phöông trình ba^c hai mo^t aⁿ

1) H^m so^y = ax² (a ≠ 0)

$$a > 0$$

$$a < 0$$

- H^m so^y nghich bién khi x < 0, nöng bién khi x > 0.
- y = 0 la^gia^u trö nhöi nhat cu^a ham so^y ñait nööic khi x = 0
- H^m so^y nöong bién khi x < 0, nghich bién khi x > 0
- y = 0 la^gia^u trö lön nhat cu^a ham so^y ñait nööic khi x = 0.

2) Phöông trình ba^c hai ax² + bx + c = 0 (a ≠ 0)

$$\Delta = b^2 - 4ac$$

$$\Delta' = b'^2 - ac \quad (b = 2b')$$

- $\Delta > 0$: phöông trình coi hai nöi^m phan bié^t

- $\Delta' > 0$: phöông trình coi hai nöi^m phan bié^t

$$x_1 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a}; x_2 = \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a}.$$

$$x_1 = \frac{-b' + \sqrt{\Delta'}}{a}; x_2 = \frac{-b' - \sqrt{\Delta'}}{a}$$

- $\Delta = 0$: phöông trình coi nöi^m kep

- $\Delta' = 0$: phöông trình coi nöi^m kep

$$x_1 = x_2 = -\frac{b}{2a}.$$

$$x_1 = x_2 = -\frac{b'}{a}.$$

- $\Delta < 0$: phöông trình vo^onöi^m.
- $\Delta' < 0$: phöông trình vo^onöi^m.

3) Heithöc Vi-e^t va^ong dung

- Ne^u x₁, x₂ la^gia^u nöi^m cu^a phöông trình ax² + bx + c = 0 (a ≠ 0) thi

$$\begin{cases} x_1 + x_2 = -\frac{b}{a} \\ x_1 x_2 = \frac{c}{a}. \end{cases}$$

- Muon tim hai so^yu varv, bié^t u + v = S, uv = P, ta giai^u phöông trình x² - Sx + P = 0

(Ne^u kien^u ne^ucoi^u varv la^gS² - 4P ≥ 0).

- Nếu $a + b + c = 0$ thì phương trình $ax^2 + bx + c = 0$ ($a \neq 0$) có hai nghiệm

$$x_1 = 1, x_2 = -\frac{c}{a}.$$

- Nếu $a - b + c = 0$ thì phương trình $ax^2 + bx + c = 0$ ($a \neq 0$) có hai nghiệm

$$x_1 = -1, x_2 = -\frac{c}{a}.$$

B. HÌNH HỌC

I. Héathöc lõöng trong tam giác vuông

1. Cac heathöc veacanh vanñööng cao trong tam giác vuông

Cho tam giác ABC vuông tại A.

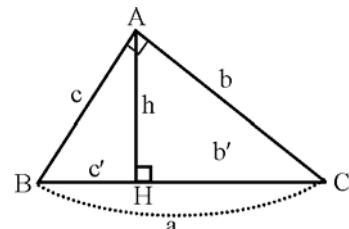
Khi nòi ta có

$$1) b^2 = ab' ; c^2 = ac'$$

$$2) h^2 = b'c'$$

$$3) ha = bc$$

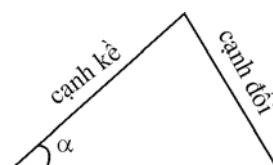
$$4) \frac{1}{h^2} = \frac{1}{b^2} + \frac{1}{c^2}$$

2. Ninh nghĩa cac tesoal lõöng giac cuu goi nhon

$$\sin \alpha = \frac{\text{cainh nöi}}{\text{cainh huyen}} ; \cos \alpha = \frac{\text{cainh ke}}{\text{cainh huyen}}$$

$$\tan \alpha = \frac{\text{cainh nöi}}{\text{cainh ke}} ; \cot \alpha = \frac{\text{cainh ke}}{\text{cainh nöi}}$$

3. Mot soatinh chat cuu cac tesoal lõöng giac

- Cho hai góc α và β phu nhau. Khi nòi

$$\sin \alpha = \cos \beta ; \tan \alpha = \cot \beta$$

$$\cos \alpha = \sin \beta ; \cot \alpha = \tan \beta$$

- Cho góc nhon α . Ta coi

$$0 < \sin \alpha < 1 ; 0 < \cos \alpha < 1 ; \sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1 ;$$

$$\tan \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha} ; \cot \alpha = \frac{\cos \alpha}{\sin \alpha} ; \tan \alpha \cdot \cot \alpha = 1.$$

4. Các hệ thức về cạnh và góc trong tam giác vuông

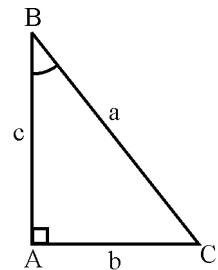
Cho tam giác ABC vuông tại A. Khi đó

$$b = a \sin B; \quad c = a \sin C;$$

$$b = a \cos C; \quad c = a \cos B;$$

$$b = c \tan B; \quad c = b \tan C;$$

$$b = c \cot C; \quad c = b \cot B.$$

$$\text{Chú ý: } \sin 30^\circ = \cos 60^\circ = \frac{1}{2} \quad \sin 45^\circ = \cos 45^\circ = \frac{\sqrt{2}}{2}$$

$$\cos 30^\circ = \sin 60^\circ = \frac{\sqrt{3}}{2} \quad \cot 60^\circ = \tan 30^\circ = \frac{\sqrt{3}}{3}$$

$$\tan 45^\circ = \cot 45^\circ = 1 \quad \cot 30^\circ = \tan 60^\circ = \sqrt{3}$$

II. Nghiệm tròn

a) Các hình nghĩa

- 1) Nghiệm tròn tâm O bán kính R (với $R > 0$) là hình gồm các niềm cách
niềm O mỗi khoảng bằng R.
- 2) Tiếp tuyến của nghiệm tròn là nghiệm thẳng chia làm hai phần
niềm chung với
nghiệm tròn nói.

b) Các hình lí

- 1) – Tâm của nghiệm tròn ngoài tiếp tam giác vuông là trung niềm của
cạnh huyền.
– Nếu mỗi tam giác có mỗi cạnh là nghiệm kính của nghiệm tròn ngoài
tiếp thì tam giác nói là tam giác vuông.
- 2) – Nghiệm tròn là hình có tâm nói xứng. Tâm của nghiệm tròn là tâm
nói xứng của nghiệm tròn nói.
– Nghiệm tròn là hình có trục nói xứng. But kí nghiệm thẳng chia
nghiệm kính nào cũng là trục nói xứng của nghiệm tròn.
- 3) Trong các dây của một nghiệm tròn, dây lõi nhất là nghiệm kính.
- 4) Trong mỗi nghiệm tròn:
– Nghiệm kính vuông gọi với mỗi dây thì nó qua trung niềm của dây
aý.
– Nghiệm kính ní qua trung niềm của mỗi dây không ní qua tâm thì
vuông gọi với dây aý.

- 5) Trong một nhöông tron :
- Hai day bằng nhau thì cách nhau tam, hai day cách nhau tam thì bằng nhau.
  - Day lõi hôn thì gần tam hôn, day gần tam hôn thì lõi hôn.
- 6) – Nếu một nhöông thẳng lõi tiếp tuyen cua một nhöông tron thì nói vuông góc với bán kính ni qua tiếp nhiem.
- Nếu một nhöông thẳng ni qua một nhiem cua nhöông tron và vuông góc với bán kính ni qua nhiem nói thì nhöông thẳng ay lõi một tiếp tuyen cua nhöông tron.
- 7) Nếu hai tiếp tuyen cua một nhöông tron cắt nhau tại một nhiem thì :
- Nhiem nói cách nhau hai tiếp nhiem.
  - Tia kei tõi nhiem nói ni qua tam lõi tia phan giao cua goi taõ bõi hai tiếp tuyen.
  - Tia kei tõi tam ni qua nhiem nói lõi tia phan giao cua goi taõ bõi hai bán kính ni qua cắt tiếp nhiem.
- 8) Nếu hai nhöông tron cắt nhau thì nhöông nói tam lõi nhöông trung trõi cua day chung.

III. Goi voi nhöông tron

a) Cac nhöinh nghoa

- 1) Goc oitam lau goi coi nhanh trung voi tam nhöông tron.
- 2) a) Soi ño cua cung nhoi bang soi ño cua goi oitam chau cung noi
b) Soi ño cua cung lõi bang hieu gioi 360° va soi ño cua cung nhoi (coi chung hai muït voi cung lõi).
c) Soi ño cua noia nhöông tron bang 180°.
- 3) Goc noi tiep lau goi coi nhanh nam tren nhöông tron va hai canh chõia hai day cung cua nhöông tron noi
- 4) Goc taõ bõi tia tiep tuyen va day cung lau goi coi nhanh tai tiep nhiem, mot canh lau tiep tuyen va canh kia chõia day cung.
- 5) Tõi giao noi tiep nhöông tron lau tõi giao coi boi nhanh nam tren mot nhöông tron.
- 6) Nhoi tron ni qua tat caicac nhanh cua mot ña giao nhöi goi lau nhöông tron ngoai tiep ña giao va ña giao nhöi goi lau ña giao noi tiep nhöông tron.

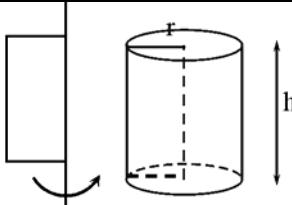
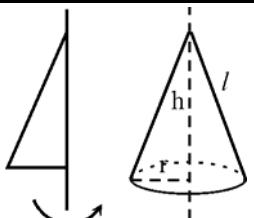
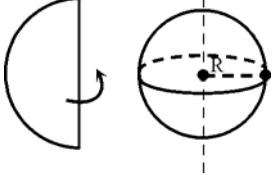
7) Ñööng tron tiep xūc v̄i tāt cāi cāi cainh cūa mot ña gaīc ñööic gōi lāi ñööng tron noī tiep ña gaīc vān ña gaīc ñööic gōi lāi ña gaīc ngoaī tiep ñööng tron.

b) *Cac ñònh lí*

- 1) Neu C lāuñiem nam trên cung AB thi $sñ \widehat{AB} = sñ \widehat{AC} + sñ \widehat{CB}$.
- 2) V̄i hai cung nhói trong mot ñööng tron, hai cung bang nhau cāng hai day bang nhau vāngööic laī.
- 3) V̄i hai cung nhói trong mot ñööng tron, cung lõin hòn cāng day lõin hòn vāngööic laī.
- 4) Trong mot ñööng tron, hai cung bù chán giōa hai day song song thi bang nhau.
- 5) Trong mot ñööng tron, ñööng kính ni qua ñiem chính giōa cūa mot cung thi ni qua trung ñiem cūa day cāng cung ay.
- 6) Trong mot ñööng tron, ñööng kính ni qua trung ñiem cūa mot day cung (khōng phai lāu ñööng kính) thi chia cung cāng day ay thanh hai cung bang nhau.
- 7) Trong mot ñööng tron, ñööng kính ni qua ñiem chính giōa cūa mot cung thi vuong gōi v̄i day cāng cung ay vāngööic laī.
- 8) Soiño cūa gōi noī tiep bang nōi soiño cūa cung bù chán.
- 9) Soiño cūa gōi taō bô̄i tia tiep tuyen vā day cung bang nōi soiño cūa cung bù chán.
- 10) Trong mot ñööng tron :
  - Cac gōi noī tiep bang nhau chán cac cung bang nhau.
  - Cac gōi noī tiep cung chán mot cung thi bang nhau.
  - Cac gōi noī tiep chán cac cung bang nhau thi bang nhau.
  - Gōi noī tiep nhói hòn hoac bang 90° coi soiño bang nōi soiño cūa gōi ôi tam cung chán mot cung.
  - Gōi noī tiep chán nōi ñööng tron lāu gōi vuong vāngööic laī, gōi vuong noī tiep thi chán nōi ñööng tron.
  - Gōi taō bô̄i tia tiep tuyen vā day cung vā gōi noī tiep cung chán mot cung thi bang nhau.

- 11) Soá ño cùa goic coi ñanh ôi bên trong ñöông tron bang nöia tötng soá ño hai cung bò chän.
- 12) Soá ño cùa goic coi ñanh ôi bên ngoai ñöông tron bang nöia hieu soá ño hai cung bò chän.
- 13) Quyitich (táp hôp) caic niem nhìn moit ñoain thaing cho trööic dööii moit goic α không ñoi lai hai cung chöia goic α döing trein ñoain thaing ñoi ($0^\circ < \alpha < 180^\circ$).
- 14) Moit töi giaoic coi tötng soá ño hai goic ñoi nhau bang 180° thi noi tiep ñööic ñöông tron vaingööic lai.
- 15) Daù hieu nhañ biet töi giaoic noi tiep :
- Töi giaoic coi tötng hai goic ñoi nhau bang 180° .
  - Töi giaoic coi goic ngoai tai moit ñanh bang goic trong tai ñanh ñoi cùa ñanh ñoi
  - Töi giaoic coi boin ñanh cách ñeu moit niem (mai ta coi thei xai ñanh ñööic). Niem ñoi lai tam cùa ñöông tron ngoai tiep töi giaoic.
  - Töi giaoic coi hai ñanh keanhau cung nhìn cainh chöia hai ñanh com lai dööii moit goic α.
- 16) Hình thang noi tiep ñööic ñöông tron laihinh thang cañ vaingööic lai.
- 17) Bat kì ña giaoic ñeu naø cuing coi moit vauchæ moit ñöông tron ngoai tiep, coimoi vauchæ moit ñöông tron noi tiep.
- 18) Trein ñöông tron bañ Kính R, ñoïdai / cùa moit cung n° ñööic tính theo công thöic.
- $$I = \frac{\pi R n}{180}.$$
- 19) Dieñ tích hình quait tron bañ Kính R, cung n° ñööic tính theo công thöic
- $$S = \frac{\pi R^2 n}{360} \text{ hay } S = \frac{\pi R}{2}$$
- (/ lañ ñoïdai cung n° cùa hình quait tron).

IV. Hình trụ, hình nón, hình cầu

Hình	Hình vẽ	Diện tích xung quanh	Thể tích
Hình trụ		$S_{xq} = 2\pi rh$	$V = \pi r^2 h$
Hình nón		$S_{xq} = \pi r l$	$V = \frac{1}{3} \pi r^2 h$
Hình cầu		$S = 4\pi R^2$	$V = \frac{4}{3} \pi R^3$

Phần 2

CÁC ĐẲNG TOÁN THÔNG DÙNG

Dạng 1. RÚT GỌN – TÍNH GIÁ TRỊ CỦA BIỂU THỨC CHỈ VỚI CĂN THỐC BẬC HAI

I. Phương pháp giải

- Vận dụng các hằng ñavid ñảng nhôù
- Vận dụng các công thức biến ñoùi căn thốc bậc hai.

II. Ví dụ

Ví dụ 1. Thu gọn các biểu thức sau :

a) $A = \sqrt{6 + 2\sqrt{2}} \cdot \sqrt{3 - \sqrt{4 + 2\sqrt{3}}} ;$

b) $B = \frac{\sqrt{7} - \sqrt{3} - \sqrt{\sqrt{7} + \sqrt{3}}}{\sqrt{\sqrt{7} - 2}} ;$

c) $C = \frac{(5 + 2\sqrt{6})(49 - 20\sqrt{6})\sqrt{5 - 2\sqrt{6}}}{9\sqrt{3} - 11\sqrt{2}} ;$

d) $D = \sqrt{\sqrt{2\sqrt{6} + 6 + 2\sqrt{2} + 2\sqrt{3}} - \sqrt{5 + 2\sqrt{6}}} ;$

e) $E = \sqrt{21 - 6\sqrt{6}} + \sqrt{9 + 2\sqrt{18}} - 2\sqrt{6 + 3\sqrt{3}} ;$

f) $F = \sqrt{2 + 4\sqrt{\sqrt{5} - 2}} - \sqrt{3 - \sqrt{5}}.$

Lời giải

$$\begin{aligned} a) A &= \sqrt{6 + 2\sqrt{2}} \cdot \sqrt{3 - \sqrt{4 + 2\sqrt{3}}} = \sqrt{6 + 2\sqrt{2}} \cdot \sqrt{3 - \sqrt{(\sqrt{3} + 1)^2}} \\ &= \sqrt{6 + 2\sqrt{2}} \cdot \sqrt{3 - |\sqrt{3} + 1|} = \sqrt{6 + 2\sqrt{2}} \cdot \sqrt{2 - \sqrt{3}} = \sqrt{6 + 2\sqrt{4 - 2\sqrt{3}}} \\ &= \sqrt{6 + 2\sqrt{(\sqrt{3} - 1)^2}} = \sqrt{6 + 2|\sqrt{3} - 1|} \quad (\text{vì } \sqrt{3} > 1 \Rightarrow \sqrt{3} - 1 > 0) \\ &= \sqrt{(\sqrt{3} + 1)^2} = \sqrt{3} + 1. \end{aligned}$$

b) Ta coi: $\sqrt{7} - \sqrt{3} < \sqrt{7} + \sqrt{3} \Rightarrow \sqrt{\sqrt{7} - \sqrt{3}} < \sqrt{\sqrt{7} + \sqrt{3}}$

Năt $x = \sqrt{\sqrt{7} - \sqrt{3}} - \sqrt{\sqrt{7} + \sqrt{3}}$ vōi $x < 0$

$$\begin{aligned}x^2 &= \sqrt{7} - \sqrt{3} + \sqrt{7} + \sqrt{3} - 2\sqrt{(\sqrt{7} - \sqrt{3})(\sqrt{7} + \sqrt{3})} = 2\sqrt{7} - 2\sqrt{7 - 3} \\&= 2\sqrt{7} - 4 = 2(\sqrt{7} - 2)\end{aligned}$$

Do nōi $x = -\sqrt{2(\sqrt{7} - 2)}$

Văy $B = -\frac{\sqrt{2(\sqrt{7} - 2)}}{\sqrt{\sqrt{7} - 2}} = -\sqrt{2}.$

c) $C = \frac{(5 + 2\sqrt{6})(49 - 20\sqrt{6})\sqrt{5 - 2\sqrt{6}}}{9\sqrt{3} - 11\sqrt{2}}$

$$\begin{aligned}&= \frac{(5 + 2\sqrt{6})(5 - 2\sqrt{6})^2\sqrt{(\sqrt{3} - \sqrt{2})^2}}{9\sqrt{3} - 11\sqrt{2}} = \frac{(5 - 2\sqrt{6})(\sqrt{3} - \sqrt{2})}{9\sqrt{3} - 11\sqrt{2}} \\&= \frac{(25 - 24)(5 - 2\sqrt{6})|\sqrt{3} - \sqrt{2}|}{9\sqrt{3} - 11\sqrt{2}} = \frac{5\sqrt{3} - 6\sqrt{2} - 5\sqrt{2} + 4\sqrt{3}}{9\sqrt{3} - 11\sqrt{2}} = 1.\end{aligned}$$

d) $D = \sqrt{\sqrt{2\sqrt{6} + 6 + 2\sqrt{2} + 2\sqrt{3}} - \sqrt{5 + 2\sqrt{6}}}$

$$\begin{aligned}&= \sqrt{\sqrt{(\sqrt{3} + \sqrt{2} + 1)^2} - \sqrt{(\sqrt{3} + \sqrt{2})^2}} \\&= \sqrt{|\sqrt{3} + \sqrt{2} + 1| - |\sqrt{3} + \sqrt{2}|} = \sqrt{\sqrt{3} + \sqrt{2} + 1 - \sqrt{3} - \sqrt{2}} = \sqrt{1} = 1.\end{aligned}$$

e) $E = \sqrt{21 - 6\sqrt{6}} + \sqrt{9 + 2\sqrt{18}} - 2\sqrt{6 + 3\sqrt{3}}$

$$= \sqrt{(3\sqrt{2} - \sqrt{3})^2} + \sqrt{(\sqrt{6} + \sqrt{3})^2} - \sqrt{2}\sqrt{12 + 6\sqrt{3}}$$

$$= |3\sqrt{2} - \sqrt{3}| + |\sqrt{6} + \sqrt{3}| - \sqrt{2}\sqrt{(3 + \sqrt{3})^2}$$

$$= 3\sqrt{2} - \sqrt{3} + \sqrt{6} + \sqrt{3} - \sqrt{2}(3 + \sqrt{3})$$

$$(vì 3\sqrt{2} > \sqrt{3} \Rightarrow 3\sqrt{2} - \sqrt{3} > 0)$$

$$= 0.$$